

- 2) *Ρωπογραφικαὶ παραστάσεις*, 485—487.
- 3) *Σύμβολα*, 488.
 - α) *Εἰκονικά*, 488—506.
 - β) *Μυστικά*, 507—508.
 - γ) *Ἀγνωστα*, 509—510.
 - δ) *Ἀβραζικαὶ λίθοι*, 511—522.
- 4) *Ἐπιγραφαί*, 523—533.
 - α) *Ἀβραζικαί*, 523—526.
 - β) *Ἑλληνικαί*, 527—530.
 - γ) *Ἱερογλυφικαί*, 531—533.
- 5) *Ἐπίμετρον, χριστιανικαὶ παρτιόσεις*, 534—537.

(Ἐπεται συνέχεια).

Ο ΚΑΔΗΣ ΤΗΣ ΕΜΕΣΗΣ.

—ο—

Ἡ ἱστορία τὴν ὁποίαν προτιθέμεθα νὰ διηγηθώμεν, ἱστορία δραματικωτάτη παραδοθεῖσα εἰς ἡμᾶς ἀπὸ τὸν μεσαιῶνα, ἦτο γνωστὴ κατὰ τὴν Εὐρώπην ἐν καιρῷ τοῦ Σεισκήρου, ἀρυσθέντος ἐξ αὐτῆς τὴν ὑπόθεσιν τοῦ *Ἐμπόρου τῆς Βερετίας*.

Τὴν ἀρχὴν ὅμως αὐτῆς ἀνάγκη ν' ἀναζητήσωμεν, ὅπως συμβαίνει καὶ ἐπὶ τῶν πλείστων ἀρχαίων παραδόσεων, εἰς τὴν Ἀνατολήν. Ὁθωμανικὸν τι χρονικὸν ἀνακαλυφθὲν πρὸ τινων ἐτῶν ἐν Καλκούττα παρὰ τινα παγόδαν Ἰνδικήν, οὗτινος ὁ συγγραφεὺς ὑπάρχει ἄγνωστος, περιέχει ὁλόκληρον τὴν ἱστορίαν τοῦ Ἑβραίου καὶ τοῦ ὀφειλέτου αὐτοῦ, ἱστορίαν σατυρίζουσαν κωμικώτατα τὰ ἦθη καὶ τὴν νομοθεσίαν τῶν μουσουλμανικῶν λαῶν.

Ἰδοὺ ἀκριβοῦς μετάφρασις τοῦ τεμαχίου τούτου.

« Ἐζῶν ἄλλοτε εἰς τὴν αὐτὴν πόλιν πλούσιος τις Ἑβραῖος καὶ ἐνδεὴς τις μουσουλμάνος. Εἰς τοσαύτην δὲ κατήντησε πενίαν ὁ δεύτερος, ὥστε βιασθεὶς προσῆλθεν εἰς τὸν πρῶτον καὶ ἐζήτησε νὰ δανεισθῇ ἑκατὸν δηνάρια.

» Ἐπειδὴ δὲ διὰ τοῦ ἀργυρίου τούτου ἐμελλε νὰ ἐμπορευθῇ, ὑπεσχέθη ν' ἀποδώσῃ πρὸς τὸν Ἑβραῖον τὸ ἥμισυ τοῦ κέρδους.

» Καὶ ὁ μὲν Ἑβραῖος, ὑποδεχθεὶς φιλοφρόνως τὸν μουσουλμάνον, εἶπε — Συγκατανεύω νὰ σὲ δανείσω τὰ χρήματα τὰ ὅποια με ζητεῖς, καὶ ἄνευ τόκου, ἀλλ' ἐπὶ τινι συμφωνίᾳ.

» Ὁ δὲ μουσουλμάνος ἠρώτησεν ὁποίαν ἐπιθύμει ἀμοιβὴν τοιαύτης ἀπροσδοκήτου χάριτος· καὶ ἐκεῖνος ἀπεκρίθη — Θέλω νὰ μ' ἐγγυηθῇς ὅτι, εἰν δὲν με ἀποδώσῃς τὸ δάνειον ἐντὸς τῆς προθεσμίας, θέλεις με ἀφήσει νὰ κόψω μίαν λίτραν σαρκὸς ἀπὸ τὸ σῶμά σου.

» Ταῦτα ἀκούσας ὁ ἐνδεὴς μουσουλμάνος, ἀπέκρουσε φρίσσειν τὴν πρότασιν, καὶ ἀνεχώρησε,

» Μετὰ δύο μῆνας ὁμοῦ, κατατρυχώμενος ἀπὸ πενίαν ἐτι μεγαλητέραν, καὶ ἀπορῶν πῶς νὰ δώσῃ τροφήν εἰς τὰ τέκνα του, ἠναγκάσθη νὰ ἐπιστρέψῃ πρὸς τὸν Ἑβραῖον καὶ νὰ δεχθῇ τὴν πρότασιν του. Οὗτος δὲ παρέλαβε μάρτυρας καὶ πολλοὺς ἀξιοπίστους μωαμεθανούς.

» Ὁ μουσουλμάνος, λαβὼν τὰ χρήματα, ἀνεχώρησε διὰ τὴν ἐμπορικὴν ἐπιχείρησίν του, ἥτις καὶ εὐδοκίμησεν. Ἐστειλε δὲ ἐγκαίρως πρὸς τὴν σύζυγόν του τὰ ὀφειλόμενα εἰς τὸν Ἑβραῖον διὰ νὰ τὰ ἀποδώσῃ. Αὐτὴ ὅμως, μὴ γνωρίζουσα τὴν φρικτὴν ὑποχρέωσιν τοῦ ἀνδρός της, ἔχουσα δὲ καὶ ἐπείγουσας ἀνάγκας, ἠγόρασε διάφορα πράγματα, καὶ ἀφῆκε νὰ παρέλῃ ἡ προθεσμία.

» Μετὰ τινα χρόνον ὁ μουσουλμάνος, κατασκευάσας μεγάλην περιουσίαν, ἀνέβη μεγαλοπρεπῶς εἰς φορεῖον Ἰνδικόν, καὶ βασιταζόμενος ὑπὸ ὑπηρετῶν, συνοδευόμενος δὲ καὶ ἀπὸ ἄλλους, ἐπέστρεφεν εἰς τὴν πατρίδα του χαίρων ὅτι διέφυγε τοὺς ὄνυχας τοῦ ἐπαράτου Ἑβραίου. Ἀλλ' αἰφνης, προσβληθεὶς ἀπὸ μέγα σῶμα ληστῶν, ἀπεγυμνώθη ὅλων του τῶν ἀγαθῶν, καὶ οὕτως ἦλθεν εἰς τὴν οἰκίαν του ὅσῳ πτωχὸς ἦτο καὶ ὅτε ἀνεχώρησε.

» Τὴν ἐπισύσαν ἐλθὼν ὁ Ἑβραῖος ἠρώτησε πρῶτον μετὰ πολλῆς εὐγενείας περὶ τῆς ὑγείας του, καὶ μετὰ ταῦτα ἐζήτησε τὰ ὀφειλόμενα. Καὶ ὁ μὲν ὀφειλέτης διηγήθη ἀμέσως τὰ συμβάντα· ἀλλ' ὁ δανειστής ἀπεκρίθη ὅτι ἀπῆται τὰ χρήματά του, ἡ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς συμφωνίας. Ἐννοεῖται ὅτι ὁ μουσουλμάνος δὲν συγκατετέθη, καὶ ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας ἤριζον πρὸς ἀλλήλους. Τέλος, μεσολαβήσαντες οἱ γείτονες, τοὺς ἐσυμβούλευσαν νὰ ἀποταθῶσιν εἰς τὸν καδὴν.

» Ἀπετάθησαν λοιπὸν εἰς τὸν καδὴν, ὅστις, ἀκούσας τὰς συζητήσεις μετὰ πολλῆς προσοχῆς ἀπεφάνθη, ὅτι ὁ ἔμπορος, ὡς ἀθετήσας τὴν ὑποχρέωσιν του, ἔπρεπε νὰ ἐκπληρώσῃ τὴν αἴτησιν τοῦ Ἑβραίου. Ἐπειδὴ δὲ ὁ ὀφειλέτης δὲν ἐνοστιμεύθη τὴν ἀπόφασιν αὐτὴν, ἐζήτησε τὴν ἀντίρρυσίν της. Ὁ Ἑβραῖος τὸν παρεκάλεσε τότε νὰ προτείνῃ ἄλλον δικαστὴν, καὶ ὁ μουσουλμάνος ὠνόμασε τὸν τῆς Ἑμέσης, ἄνδρα φημιζόμενον ἐπὶ σοφίᾳ καὶ δικαιοσύνῃ. Συναινέσαντος δὲ ἐκείνου συναπεφασίσθη ὅτι ἡ δευτέρα αὕτη δίκη θέλει θεωρηθῇ ὁριστική. Ἀνεχώρησαν λοιπὸν εἰς Ἑμεσαν.

» Καθ' ὁδὸν ἀπῆντησαν ἡμίονον φεύγουσαν, τῆς ὁποίας ὁ κύριος τοὺς παρεκάλεσε κράζων μακρόθεν νὰ τὴν συλλάβωσιν ἢ νὰ τὴν διώξωσιν εἰς τὰ ὀπίσω. Ἀλλ' ὁ ἔμπορος, μὴ κατορθώσας μήτε τὸ ἐν μήτε τὸ ἄλλο, ἔρριψε κατὰ τοῦ ζώου πέτραν ἥτις, πληγώσασα τὸν ὀφθαλμὸν του, τὸ ἐτύφλωσεν. Ὁ κύριος αὐτοῦ, ὀργισθεὶς, ἦλθεν ἐγκαλὼν τὸν ἔμπορον, καὶ ζητῶν ὁλόκληρον τὴν τιμὴν τοῦ ζώου. Ἀλλ' ὁ Ἑβραῖος, προτείνων τὸ κακτημένον δικαίωμα του, τὸν ἐσυμβούλευσε νὰ τοὺς ἀκολουθήσῃ διευθυνομένους πρὸς τὸν καδὴν τῆς Ἑμέσης.

» Καταλύσαντες τὸ ἑσπέρας εἰς χωρίον, ἀνέβησαν εἰς τὸ δῶμα οἰκίας τινὸς διὰ νὰ κοιμηθῶσιν. Ἀλλ'

αἰφνης, ἐνῶ ἀνεπαύοντο, ἤκουσθη μέγας θόρυβος, ὅστις ἐξύπνισε τὸν ἔμπορον. Γενόμενος ἐντρομος, καὶ ἐπιθυμῶν νὰ μάῃ τι συνέζῃ, ἐπλήθησεν ἀπὸ τοῦ δώματος· ἀλλὰ πεσὼν ἐπὶ ἀνθρώπου κοιμωμένου, ἐφόνευσεν αὐτόν.

» Μαρτὺντες οἱ δύο υἱοὶ τοῦ φονευθέντος τὸ γεγονός, συνέλαβον τὸν ἔμπορον, καὶ ἠτοιμάσθησαν νὰ τὸν θανατώσασιν, ὅτε ὁ Ἑβραῖος τοὺς ἐπληροφόρησεν ὅτι ἐν μέρος τοῦ ἀνθρώπου τούτου ἀνῆκεν εἰς αὐτόν, καὶ ὅτι δὲν εἶχον δικαίωμα ἐφ' ὅλου τοῦ σώ-

ῥατος. Ἀλλ' οἱ συνοδοιπόροι τὸν ἐσυμβούλευσαν νὰ τοὺς παρακολουθήσῃ.

» Ὁ μουσουλμάνος, ὁ Ἑβραῖος, ὁ ὁρεοκόμος, οἱ δύο υἱοὶ τοῦ φονευθέντος, ὁ ὄνηλάτης, ἡ μονόφθαλμος ἡμίονος, καὶ ὁ κροσσοῦς ὄνος, διετυγνύθησαν ὅλοι ἐμοῦ εἰς Ἑμεσαν ὅπου ἐφθασαν τέλος πάντων.

» Μόλις εἰσῆλθον εἰς τὴν πόλιν, καὶ ὁ μουσουλμάνος, ὅστις ἦτο φιλοπράγμων, ἠπόρησεν ἀπαντήσας ἀνθρωπὸν τινα φέροντα σεβάσμιον πώγωνα, ἀναβαίνοντα ὄνον, καὶ ἐνδεδυμένον λευκὸν ἱμάτιον, ὅστις,

Παγόδα, ἡ γὰρ ἐνδοχός.

ματός του. Οἱ δύο νέοι ἀπεφάσισαν τότε καὶ αὐτοὶ οἰνοβαρῆς ὄν. ἀπήμει. Ἐρωτήσας δὲ περὶ τοῦ ὀνόματος τοῦ ἔμαθεν ὅτι ἦτο ὁ τιμητής τῶν δημο-

» Τὴν ἐπιστάσαν ἰδὼν ὄνον ἀγωνιζόμενον νὰ ἐξέλθῃ σίαν ἡθῶν.

ἐκτὸς λίμνης βορβορώδους εἰς τὴν ὁποίαν εἶχε πέσει. Ἐπειδὴ δὲ ὁ κύριος αὐτοῦ τοὺς παρεκάλεσε νὰ τὸν βοηθήσῃ νὰ τὸν ἐκβάλῃ, οἱ μὲν ἀπεφόρτιζον αὐτόν, οἱ δὲ ἐκράτουν τὸν χαλινόν του, καὶ ὁ ἔμπορος τὸν ἐσυρεν ἀπὸ τῆς οὐρᾶς· ἀλλ' ἡ οὐρὰ κοπεῖσα ἔμεινεν εἰς λαμβάνετο, καὶ τὸν ἐθαψαν. Ὁ ὄνηλάτης ὀργισθεὶς ἐζήτησε τὴν τιμὴν τοῦ ὑποζυγίου του λέγων, ὅτι ἄνευ οὐρᾶς καθίστατο δὴν, ἤρχισαν νὰ παραπονῶνται συγχρόνως· ἀλλ' ἐ-

» Προχωρῶν ἶδεν ἄλλον ἐντὸς νεκροκραββάτου, τὸν ὁποῖον ἔφερον ζῶντα εἰς τὸ νεκροταφεῖον. Ἄν δὲ ἐκεῖνος ἦτο νεκρὸς, ἀλλ' ὅτι εἶχεν ὕψος τοῦ τὰς δυνάμεις, οἱ περὶ αὐτὸν ἀπεκρίνοντο ὅτι ἐ-

» Τὴν ἐπαύριον, παρουσιασθέντες ὅλοι εἰς τὸν κα-

κείνος τούς διέταξε νὰ ὁμιλήσωσιν εἰς μετὰ τὸν ἐδήλωσεν ὅτι ἐχόριζεν εἰς τὸν ἔμπορον τὰ χρήματα ἄλλον.

» Ὁ Ἑβραῖος λαβὼν τότε τὸν λόγον πρῶτος, εἶπε τάδε·

— Κύριε δικαστὰ ! ὁ ἄνθρωπος αὗτος ὑπεχρεώθη νὰ μὲ πληρώσῃ ἑκατὸν δηνάρια τὰ ὅποια τῷ ἐδάνεισα, ἢ νὰ μὲ ἀφήσῃ νὰ κόψω μίαν λίτραν σαρκὸς ἀπὸ τὸ σῶμά του. Διὰ ταῦτα τὸν λοιπὸν παρακαλῶ νὰ ἐκτελέσῃ ἢ τὴν μίαν ἢ τὴν ἄλλην τῶν ὑποσχέσεων του.

» Ὁ ἔμπορος, πεποιθήσιν ἔχων εἰς τὴν δικαιοσύνην τοῦ καδῆ, δὲν ἐδίστασε νὰ ὁμολογήτῃ τὴν ἀλήθειαν, προσθεῖς ὅτι δὲν εἶχε τότε τὸν τρόπον νὰ πληρώσῃ τὸν δανειστὴν· ἀλλ' ὁποῖος ὑπῆρξε, ὁ τρόμος

— Καλὰ, εἶπεν ὁ καδῆς· ἀλλ' ἐπειδὴ ἔφερες τὸν ἄνθρωπον τοῦτον ἕως ἐδῶ διὰ δικαίωμα τοῦ ὁποίου δὲν θέλεις νὰ κάμῃς χρήσιν, πρέπει νὰ τὸν ἀποζημιώσῃς διὰ τὰς ζημίας τὰς ὁποίας ὑπέστη ἕνεκα τῆς μεταβάσεως.

» Καὶ ἀμέσως ἐμπειροτέχναι ἐλθόντες ἀπεφάσισαν νὰ πληρώσῃ ὁ Ἑβραῖος διακόσια δηνάρια εἰς τὸν μουσουλμάνον. Τὰ δηνάρια ἐπληρώθησαν καὶ ὁ Ἑβραῖος ἀνεχώρησε περίλυπος.

» Ἐλθὼν μετὰ ταῦτα ὁ κύριος τῆς ἡμίονου ἀνέπτυξε τὴν κατηγορίαν. Ὁ δὲ καδῆς τὸν ἠρώτησε πόσου ἐτιμᾶτο τὸ ζῶόν του.

— Χίλια δηνάρια, ἀπεκρίθη, πρὶν χάσῃ τὸν ὀ-

Φορεῖον ἰνδικόν.

του ὅτε, ἐνῷ ὑπέλετεν ὅτι ἤβηλεν ἀκυρωθῆ ἡ συμφωνία, ἤκουσε τὸν καδῆν διατάττοντα αὐτὸν νὰ ὑπομείνῃ τὴν ἀποκοπὴν τῆς σαρκὸς, ἀφοῦ δὲν ἐδύνατο νὰ ἀποδώσῃ τὰ χρήματα. Ὁ καδῆς ἔνευσε συγχρόνως πρὸς τινὰ τῶν κλητῆρων νὰ φέρῃ μάχαιραν ὀξεῖαν, διὰ νὰ ἐκτελέσῃ ἡ ἀπόφασις. Ὁ ἔμπορος ἔτρεμεν ὅλως· τότε ὁ καδῆς στραφεὶς πρὸς τὸν Ἰουδαῖον εἶπε·

— Κόψε μὲ τὴν μάχαιραν τούτην μίαν λίτραν σαρκὸς· ἀλλὰ μὴ λησμονῆς ὅτι μία μόνη λίτρα σὲ χρεωστεῖται. Πρόσεξε λοιπὸν νὰ λάβῃς αὐτὴν μόνην· διότι καὶ μίαν οὐγγίαν ἂν κόψῃς περισσότερον, ἀμέσως σὲ στέλλω εἰς τὸν διοικητὴν διὰ νὰ σὲ ἀποκεφαλίσῃ.

» Εἰς μάτην ὁ Ἑβραῖος παρέστησε τὸ ἀδύνατον τοῦ νὰ κοπῇ μία μόνη λίτρα. Ὁ καδῆς ἐπέμεινε.

» Τότε ὁ δανειστὴς φρόνησας τῆς συνεπειᾶς τοιαύτης ἀποφάσεως, παρητήρη τῆς κατηγορίας, καὶ

φθαλμὸν του.

— Τὸ πρᾶγμα εἶναι ἀπλούστατον, εἶπεν ὁ καδῆς· πριόνισε εἰς δύο μέρη τὴν ἡμίονον σου· δὸς εἰς τὸν ἔμπορον τὸ τυφλωθὲν μέρος, κράτησάν σου τὸ ἄλλο, καὶ τότε σὲ πληθύνει αὐτὸς πεντακόσια δηνάρια.

» Ἀλλ' ἡ ἀπόφασις αὐτὴ δὲν εὐχαρίστησε τὸν ὀρεοκόμον, διότι, καὶ μονόφθαλμος οὖσα ἡ ἡμίονος, ἤϊζε 750 δηνάρια. Παρητήρη λοιπὸν καὶ αὐτὸς τῆς κατηγορίας, προτιμῶν νὰ ὑποστῇ μικρὰν ζημίαν παρὰ νὰ μείνῃ κύριος ἡμισείας ἡμίονου.

— Ὅπως θέλεις, τῷ εἶπεν ὁ καδῆς· ἀλλὰ πρέπει ν' ἀποζημιώσῃς τὸν ἄνθρωπον τοῦτον διὰ τὴν ἄλογον κατ' αὐτοῦ κατηγορίαν.

» Ἐδῶκε λοιπὸν καὶ αὐτὸς ἑκατὸν δηνάρια εἰς τὸν ἔμπορον καὶ ἀνεχώρησε σύρων τὸ μονόφθαλμον ὑποζύγιόν του.

» Παρουσιασθέντες μετ' αὐτὸν οἱ δύο υἱοὶ τοῦ ἐξ-

ἀπροσέγγιστος φρονεῦντος ἐξέθεσαν τὰ παράπονά των.

— Νομίζετε, ἡρώτησεν ὁ καδῆς, ὅτι ἡ στέγη τῆς οἰκίας μου εἶναι ὑψηλὴ ὅσον καὶ ἐκεῖνη ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἐπήδησεν ὁ ἔμπορος;

— Ναι, ἀπεκρίθησαν καὶ οἱ δύο.

» Τοῦτο ἀκούσας ὁ καδῆς διέταξε τὸν μὲν ἔμπορον νὰ ὑπάγῃ νὰ ἐξαπλωθῇ ὑπὸ τὴν οἰκίαν, τοὺς δὲ δύο ἀδελφοὺς, ἔχοντας τὸ αὐτὸ δικαίωμα τῆς ικανοποιήσεως, νὰ ἀναβῶσιν εἰς τὸ δῶμα, καὶ νὰ πηδήσωσι καὶ οἱ δύο συγχρόνως ἐπάνω του.

» Ἀνέβησαν λοιπὸν καὶ οἱ δύο εἰς τὸ δῶμα· ἀλλὰ μόλις ἰδὼν πρὸς τὸ ἔδαφος, καὶ καταβάντες ἐδήλωσαν ὅτι καὶ χιλίας ζωᾶς ἂν εἶχον δὲν ἤθελον ἐπιχειρήσει τοιοῦτον ἐπικινδύνον πῆλμα.

— Αὐποῦμαι, εἶπεν ὁ καδῆς· σὰς ἐπέτρεψα τὸ δικαίωμα τῆς ταυτοπαθείας τὸ ὅποιον μ' ἐζητήσατε· ὁ νόμος δὲν μὲ συγχωρεῖ νὰ πράξω τι περισσώτερον. Μετρήσατε λοιπὸν εἰς τὸν ἄνθρωπον τοῦτον διακρίσια δηνάρια διὰ τὸν κόπον εἰς τὸν ὅποιον τὸν ὑπεβάλατε.

» Ἦλθε τέλος πάντων καὶ ὁ ὀνηλάτης, καὶ διηγῆθη τὴν κολοῶσιν τοῦ προσφιλοῦς ὄνου του.

— Πῶς! ἀνέκραξεν ὁ καδῆς, καὶ ἄλλο δικαίωμα ταυτοπαθείας· ὑπάγετε νὰ φέρετε τὸν γαῖδαρον μου, διὰ νὰ ἀποσπάσῃ αὐτὸς τὴν οὐράν του.

» Ὅτε μετ' ὀλίγον τὸν ἔφεραν, ὁ κατήγορος, λαβὼν τὴν οὐράν του, ἐπροσπάθει νὰ τὴν ἐκρίζωσῃ διὰ νὰ ἐκδικήσῃ τὴν γενομένην εἰς τὸν ἰδιὸν του ὄνον ὕβριν. Ἀλλ' ὁ ὄνος, ἔχων τὴν τιμὴν νὰ φέρῃ καθ' ἑκάστην τὸν καδῆν, δὲν κατεδέχετο νὰ ὑποστῇ τοιαύτην ἀτιμίαν. Ὅθεν ἔδωκεν εἰς τὸν κρατοῦντα τὴν οὐράν του τασσύντῳ σφοδροῦς λακτισμοὺς, ὥστε ἐκεῖνος ἐλειποδύμηται. Ὅτε δὲ ἀνέλαβε τὰς αἰσθήσεις του, εἶπεν ὅτι ικανοποιήθη. Ὁ καδῆς ὁμοίως δὲν συγκατένευσε νὰ τὸν ἀφήσῃ ν' ἀναχωρήσῃ πρὶν ἢ ικανοποιηθῇ ἔντελως. Ἐρχите λοιπὸν καὶ δεύτερον ὁ ὀνηλάτης τὸ χρέος του, ἀλλ' ἔλαβε καὶ τόσους νέους λακτισμοὺς, ὥστε ἠναγκάσθη νὰ ὁμολογήσῃ ὅτι ἡ κατηγορία ἦτο ψευδής, καὶ ὅτι ποτὲ ὁ ὄνος του δὲν εἶχεν οὐράν.

» Κατεδικάσθη λοιπὸν καὶ αὐτὸς νὰ πληρώσῃ ἑκατὸν δηνάρια.

» Μετὰ τὴν ἀναχώρησιν του ὁ καδῆς, λαβὼν ὅλα τὰ πρόστιμα, τὰ διήρεσεν εἰς δύο ἴσα μέρη, ἐκράτησεν τὸ ἓν δι' ἑαυτὸν καὶ ἔδωκε τὸ ἄλλο εἰς τὸν ἔμπορον. Ἐπειδὴ δὲ ἶδε τοῦτον συλλογιζόμενον, τὸν ἡρώτησε τί εἶχε, καὶ μὴ δὲν ἦτο εὐχαριστημένος ἀπὸ τὰς ἀποφάσεις.

— Κύριε δικαστά! ἀπεκρίθη ὁ ἔμπορος, θαυμάζω τὴν σοφίαν, καὶ εὐγνωμονῶ διὰ τὴν δικαιοσύνην σου· ἀλλὰ δὲν ἐννοῶ περιστάσεις τινὰς τὰς ὁποίας ἶδα ὅταν ἦλθα εἰς Ἑμεσαν.

» Καὶ διηγῆθη τὸ τοῦ μεθύσου καὶ τοῦ ὑποτιθεμένου νεκροῦ.

— Αὐτὰ δὲν πρέπει νὰ σ' ἐξυπάζουν, εἶπεν ὁ καδῆς ὅστις εἶχεν ἐτοιμοὺς τὰς ἀποκρίσεις· οἱ κρασοπῶλαι εἶναι κλέπται ἀπατῶντες τὸν λαόν, καὶ ὁ τιμητὴς χρέος ἔχει νὰ τοὺς ἐπιθλέπῃ. Ἄν καὶ περιορίζεται νὰ

δοκιμάζῃ μόνον τὰ ποτὰ, δὲν εἶναι ἀπορὸν εἰν ἐπὶ τέλους μεθᾶ.

» Ὅσον δὲ δι' ἐκεῖνον τὸ ὅποιον ἐνόμισες ζωντανόν, ἰδοὺ τί συνέβη· ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς ἀπέθανεν ἐσχάτως εἰς ἄλλον τόπον. Ἡ σύζυγός του, μαθοῦσα τὸν θάνατόν του, παρουσιάσθη εἰς τὸ δικαστήριόν μου, συνδεδυμένη καὶ ἀπὸ δύο μάρτυρας οἱ ὅποιοι ἐβεβαίωσαν τὸν θάνατον τοῦ ἀνδρός της. Μετὰ τὴν μαρτυρίαν αὐτὴν ἡ γυνὴ ὑπανδρεύθη· ἀλλ' αἰφνης ἐράνη ὁ πρῶτος σύζυγός της, καὶ μαθὼν τὸν γάμον τῆς γυναικὸς του, ἦλθε νὰ παραπονείῃ εἰς τὸ δικαστήριόν μου. Τί ζητεῖς, φίλε μου, τὸν ἡρώτησα; Ἰδοὺ τὸ ἀποδεικτικὸν τοῦ θανάτου σου, καλῶς καὶ δεύντως συνταχθὲν ὑπὸ τὰς ὀφείας μου ἀπὸ τὸν γρίτταν, καὶ ἐπιβεβαιωθὲν ἀπὸ δύο μάρτυρας. Βλέπεις λοιπὸν ὅτι εἶσαι ἀποθαμμένος. Αὐποῦμαι διὰ τὸ δυστύχημά σου αὐτό, ἀλλ' ἡ μόνη παρηγορία τὴν ὁποίαν δύναμαι νὰ σὲ δώσω, εἶναι τὸ νὰ διατάξω νὰ σὲ θάψουν.

» Μετὰ τὰς ἐξηγήσεις ταύτας ὁ ἔμπορος ἐθαύμασε τὴν ὑπεράνθρωπον σοφίαν τοῦ καδῆ, καὶ ἀναχωρήσας ἐπέστρεψεν εἰς τὴν κατοικίαν του, ὅπου ἔζητε βίαν ἀνετότερον, χάρις εἰς τὰς διαφόρους δικὰς εἰς τὰς ὁποίας τὸν περιέπλεξαν.

Διὰ νὰ ἐννοήσῃ ὁ ἀναγνώστης τὴν τελευταίαν ταύτην ἱστορίαν, ἀνάγκη νὰ μάθῃ ὅτι, κατὰ τὴν Ἀσιατικὴν νομοθεσίαν, μετὰ τὴν παραδοχὴν γεγονότος τινός, δὲν εἶναι πλέον συγκεχωρημένον νὰ ἀποδείξῃ τις ὅτι τοῦτο ἦτο ψευδές. Οὕτω καὶ ἐπὶ τοῦ ὑποτιθεμένου νεκροῦ, ἐπειδὴ ὁ μὲν θάνατός του ἐπεβεβαιώθη ὑπὸ δύο μαρτύρων, ὁ δὲ καδῆς συνέταξε πρᾶξιν, ἡ ἐναντία ἀπόδειξις ἦτο ἀπαράδεκτος. Ἐκτὼς ἀέκων λοιπὸν ὁ ταλαιπώρος σύζυγός ἐπρεπε νὰ θεωρηθῇ ὡς νεκρὸς καὶ νὰ ταφῇ, ἐναντίον ὅλων τῶν διαμαρτυριῶν, καὶ τῶν κραυγῶν, καὶ τῶν ἀγώνων του.

Ο ΣΩΚΡΑΤΗΣ,

κατὰ τὸν Γρύττε.

(Συνέχεια. Ἰδε φυλλάδ. ΡΙΕ').)

—ο—

Εἶπομεν ἐν τῷ τέλει τοῦ πρώτου μέρους τῆς πραγματείας ταύτης, ὅτι διὰ νὰ κατανοήσωμεν τὴν ὅλην ἀξίαν τῶν ὑπὸ τοῦ Σωκράτους γενομένων βελτιώσεων, ἀνάγκη νὰ ἐξετάσωμεν τὴν διανοητικὴν ὁδόν, τὴν ὁποίαν ἠκολούθησαν οἱ προκάτοχοι καὶ οἱ σύγχρονοι αὐτοῦ. Αὐτὸς μὲν ἔθεσεν ἑαυτῷ προβλήματα σαφῆ καὶ ὠρισμένα· ἤγουν τί ἐστὶ δικαιοσύνη, τί εὐσέβεια, ἀνδρεία, πολιτεία; τίς ἡ πραγματικὴ